

Gulyás Gergely az Országgyűlés alelnökének a kommunizmus áldozatainak emléknapiján elhangzott beszéde

Polgárok Háza
2016. február 25.

Tisztelt Elnök Asszony!
Hölgyeim és Uraim!

69 évvel ezelőtt a szovjet hatóságok mentelmi joga ellenére letartóztatták, és a Szovjetunióba hurcolták Kovács Béla országgyűlési képviselőt, a legnagyobb kormánypárt, a Független Kisgazdapárt főtitkárát. Már ebből látszott, hogy a II. világháború után Magyarország nem járhatja a saját maga által választott utat, hanem ismét külső érdekek és idegen nagyhatalmak játékszerei leszünk.

Magyarország a német befolyással meggyengült, a német megszállással elvesztett önrendelkezését valójában 1990 májusáig soha nem nyerte vissza. Az 1945-47 közötti időszakot joggal nevezzük olyan demokratikus kísérletnek, amely sikeres volt az ország világgégés utáni felépítésében, de nem volt és nem is lehetett sikeres abban, hogy Magyarország a saját sorsát végleg a saját kezébe vegye. Ne felejtsük el, már a demokratikusnak tekinthető '45-ös választás előtt is a szovjet megszállók olyan megegyezésre kényszerítették a magyar pártokat, hogy a választások eredményétől függetlenül a kommunistáknak helyet kell kapniuk a kormányban.

Kovács Béla letartóztatása és elhurcolása jelképesen is megörökíti mindazt, amit a kommunista diktatúra hazánkban és szerte a nagyvilágban tömegesen elkövetett: mutatja egy állam önállóságának teljes semmibe vételét, a munkatáborok és az embertelen kínzások világát. A kommunizmus gyilkos ideológiája hozzávetőlegesen 100 millió ember életébe került határokon innen és túl. 100 millió ember. És ez a szám nem végleges. Sosem lesz az. Édesapák, édesanyák, nagyszülők, testvérek, barátok, soha beteljesedni nem tudó szerelmek, derékba tört álmok és vágyak. Megnyomorított életek, a fizikai és lelki erőszak áldozatai. Mert a kommunizmus embert pusztító hazugságáradata nemcsak fizikailag ölt, hanem a lelkeket, a szellemet próbálta megroppantani, maga alá gyűrni. És végképp eltörölni azt, ami a nemzeti emlékezet, a valós magyar történelem, hogy senki ebben a hazában ne lehessen büszke arra, hogy magyar, hanem csak arra, hogy internacionalista.

Akik szembe mertek nézni az igazsággal, azok hosszú börtönök fenyegetésével szembesültek, akik nem álltak be a sorba, azokat halálra szánták. A kulákoknak nevezett "nép ellenségeit", az arisztokrácia értékteremtőit, a másként gondolkodókat listázták, lábbal tiportak jogot és erkölcsöt. Máig nem sikerült kihevernünk azt a traumát, amit ennek a néhány évtizednek a terrorja és a '60-as évektől kezdődő látszatbéke lassú gymosása okozott.

Emlékeznünk kell most tehát az áldozatokra. A '44-es jugoszláv kommunista partizánok vérengzésére. A karóba húzott, lefejezett magyarok tízezreire, akik máig feltáratlan tömegsírokban nyugszanak. A „Málenkij-robotra” elhurcolt több, mint félmillió testvérünkre, akiknek csupán a harmada térhetett haza. A kitelepített, internált több tízezer magyarra - Recskre és Kistarcsára, Szibériára és az Alföld munkatáboraira. '56 hőseire és mártírjaira, akiknek mindössze egy rövid lélegzetvételt futotta egy világhatalommal szemben, és akiknek ezért cserébe akasztófa, üldöztetés, börtön jutott osztályrészül. És gondolnunk kell mindazon honfitársainkra, akik csendes elszenvetői voltak ennek az embertelen rendszernek, s akiknek

lelkébe a rettegés olyan mélyen beette magát, hogy még mindig félnek megszólalni. A magyar parasztra, aki élete munkájával fizetett a proletárdiktatúrának; a gyári munkára fogott, felosztatott magyar szerzetesrendek tagjaira, akik mindvégig hűségesen igyekeztek szolgálni híveiket, olykor imával a hosszú börtönök alatt, vagy bátor kiállással, ha kellett, életük árán is. A tanárra, az orvosra, a mérnökre, az értelmiségire, aki nem építhette a nemzet jövőjét, hanem valós vagy szellemi emigrációba kényszerült. Az édesanyákra, akik siratták férjeiket, gyermekeiket - a fogházak előtt, tömegsírok elé térdepelve. Akik reszkető kézzel nyitottak ajtót a küldönc előtt, aki a szeretett ember véres ruhájával csöngetett s váltást kért...

Mondjuk ki egyértelműen: nincs bűn bűnös nélkül. Ahhoz, hogy leszámoljunk a XX. század démonaival, ma is fennálló elődázhatatlan kötelességünk, hogy feltárjuk a teljes igazságot, megnevezzük a bűnösöket. Néven kell nevezni a Terror Háza hóhérait, a munkatáborok vezetőit, az Istent és embert nem ismerő, körömléptető kommunista keretregényeket, akik az egyes emberek méltóságának semmibe vételén keresztül nemzetünk gerincét akarták megtörni. Csak így tudunk egészségesen szembenézni a múlttal és egy tisztább jövő reményét kínálni az utánunk jövőknek.

Magyarországon különösen a '40-es évek végén és az '50-es években többszáz ezren szenvedték el a kommunista terrort, többszáz ezren éltek át, hogy mit jelent a tulajdontól való megfosztatás, a kínzás, az állam által elkövetett gyilkosság, a demokratikus jogállami normák teljes hiánya. Ezért Magyarországon a demokrácia eltiprásáról vagy a jogállam végéről beszélni mindig különösen súlyos kijelentés, hiszen ez az ország, és a ma is közöttünk és velünk élő idősebb generáció saját bőrükön tapasztalták meg, hogy mit jelent és mivel jár egy eszközökben nem válogató és kegyetlen diktatúra.

Amikor a kommunizmus bűneiről beszélünk, akkor elsősorban az áldozatok emléke előtt hajtunk fejet. Azonban valójában – és különböző mértékben – az egész ország, a magyar nemzet szinte valamennyi tagja áldozat volt. Emlékezzünk elsősorban azokra, akik életükkel fizettek a kommunizmussal való szembenállásukért. Emlékezzünk a megkínzottakra, a bebörtönzöttekre és a kitelepítetteknek. Emlékezzünk a magyar vagy szovjet munkatáborokat megjáró honfitársainkra, de ugyanúgy nem feledkezhetünk el az ő családjuk, szeretteik fájdalmáról sem.

Ne felejtsük el azt sem, hogy áldozat volt az is, aki képességei ellenére nem tölthette be a hivatalt, amelyre alkalmas lett volna; aki nem mehetett külföldre tanulni, akit az apák érdemét véteknek tekintve nem vették fel az egyetemre. És áldozatok voltak azok is, akik ép lélekkel azt is megszenvedték, hogy több mint négy és fél évtizeden keresztül el kellett szenvedni a kommunista „kettős nyelv, a hazugságok és a ki nem mondott igazságok országglását”. Ahogyan az áldozatok, a magyar nemzet határainkon kívül rekedt tagjai is, akiknek jogait, sőt még létét is agyonhallgatni vagy tagadni kellett az internacionalizmus jegyében.

Áldozat mindenki, mert Magyarország azért nem járhatta be azt az utat, amelyet Európa szerencsésebbik része a II. világháború, vagy osztrák barátaink 1955 után bejárhattak. És bizonyos értelemben, bár természetesen alig összevethető mértékben áldozatok vagyunk mi magunk is, a magyar társadalomnak azon tagjai, akik 1990-ben a rendszerváltozáskor még csak nem is a nulláról kezdhettük újra, hanem egy gazdaságilag csődbe vitt, a végletekig eladósodott ország működésképtelen tervgazdaságát kaptuk örökül.

Az 1990 óta eltelt időszaknak is vannak súlyos mulasztásai, mégis a rendszerváltozást követő évtized politikájára még általánosságban elmondható volt, hogy nem okozta a bajt, legfeljebb csak megoldani volt képtelen az öröklött nehézségeket.

Elvileg mára túl vagyunk a földrész megosztottságán, a berlini fal ledőlt, Németország újraegyesült és térségünk kommunista befolyás alatt állt államai velünk együtt lettek az Európai Unió tagjai. Mégis sokszor úgy érezzük, hogy nem mi nem értjük Európát, hanem Európa nem ért bennünket. Nehéz lenne máshogy megmagyarázni azt, hogy Európa egésze miért elnézőbb a több mint százmillió ember halálát okozó kommunista diktatúrával szemben, mint ahogyan a földrészt a második világháborúba taszító nácizmussal szemben. Amit ma átélünk, jogosan keltheti azt az érzést mindannyiunkban, hogy a legfontosabb európai intézmények – ideértve különösen az Emberi Jogok Európai Bíróságát – csak azokat a diktatúrákat tekintik elfogadhatatlannak, amelyeket Kontinensünk nyugati államai is elszenvedtek.

E tekintetben azonban az igazság nem többség kérdése, mert aki különbséget tesz a horogkereszt és a vöröscsillag, a sarlókalapács és a SS-jelvény között, az a 20. század két embertelen diktatúrája között tesz különbséget. Aki pedig ezt teszi, az valójában az áldozatok méltósága, az emberi életek értéke között különböztet, mi pedig megmásíthatatlanul hisszük, hogy minden embernek egyenlő a méltósága, az emberi életek értéke között nem lehet különbséget tenni, így a pusztító és gyilkos ideológiák jelképei is csak egyformán ítéltetők meg.

A rendszerváltozás utáni évek szomorú tapasztalata volt, hogy a kommunizmus korábbi szekértolói és prófétái Európa és a világ számára látszólag hitelesen váltak éppen a rendszerváltozás időszakában meggyőződéses demokratáivá. Már akkor arra a szomorú következtetésre kellett jutnunk, hogy egy totalitárius rendszert nem a totalitarizmusa alapján ítéli meg a demokratikus világ, hanem hogy az átmenet békés volt-e, vagy sem. Ha békés volt, akkor a diktatúra fenntartóit nem korábbi tetteik alapján minősítik, hanem hogy mit tettek az átmenet alatt. Aki tehát békében és időben árulta el a kommunista eszmét, az a demokráciában is üdvözülhetett. A nyugati világ a kommunisták részéről nem csupán az árulást szerette, hanem az árulókat is.

Ma Európa nem tud megfelelően viszonyulni a kommunizmus borzalmas örökségéhez. Ez azonban bennünket, magyarokat nem kell, hogy elkésersítsen és különösen nem szabad, hogy reménytelenséggel töltsön el. Akkor is mi járunk a helyes úton, amikor egyformán és egyforma súllyal emlékezünk meg gyilkos ideológiákról és a nevükben megvalósított diktatúrákról, ha Európában ma kisebbségben vagyunk. Az igazság ugyanis nem többség kérdése.

Antall József, a rendszerváltozás utáni első magyar miniszterelnök már akkor tisztában volt a közös tragédiáinkra való emlékezés nemzetmegtartó erejével, amikor még kevesek ismerték fel ennek jelentőségét. Az utolsó szovjet katona kivonulásakor, hazánk teljes szuverenitásának 46 év utáni helyreálltakor a Somló-hegyen elmondott beszédéből idézek:

„Szeretném a lelkére kötni az öregeknek: élményeiket, családi történetüket és emlékeiket adják tovább a gyermekeiknek, unokáiknak! Felhívom az unokák figyelmét arra, ne higgyék, hogy azok az elesett öregemberek, akik esetleg betegségükben néha már terhesek számukra, ne tudnának nekik újat mondani. Csak legyen türelmük őket megkérdezni, meghallgatni, és meg fogják tudni, hogy mit jelent a hétköznapi igaz magyar történelme, az egyszerű

magyarok millióinak története; hogyan élték meg a múltat, a harctereket, a háború utáni időket, a Rákosi-rendszert, a Kádár-rendszert. És akkor majd megértik egymást a nemzedékek, akkor meg fogják érteni azt, hogy mit jelent a történelmi, politikai és családi folytonosság. E nélkül nincs magyar nemzet! Ha megszakad az emlékezés, akkor nem fogunk összetartozni, nem tudunk erőt meríteni a múltból ahhoz, hogy a jelen nehézségeit át tudjuk élni.”

E gondolat jegyében fogadott el az Országgyűlés 2000-ben, az első Orbán-kormány alatt határozatot a kommunizmus áldozatainak emléknapjáról, és ezért mindannyiunk feladata, hogy a február 25-i megemlékezések ne csupán egy, az állam által előírt emléknap legyen, hanem őrizzük meg, és az idősebb korosztály képviselői adják tovább a belső azonosuláshoz szükséges élményeket és tapasztalatokat egy embertelen diktatúra 20. századi mindennapjairól.

Magyarországot mindkét világháborúban legyőzték. Az I. világháborúban elszenvedett vereség következménye a náci rémuralom, míg a II. világháború vereségének folyománya a kommunizmus borzalma lett. Nagy árat fizettünk e vereségekért. S e vereségeknek egyáltalán nem csupán külső, hanem belső okai is voltak. Magyarok is követtek el súlyos bűnöket, amelyek nagymértékben játszottak közre sorsunk alakulásában. Mindezért legyőztek bennünket, de mégsem kell, hogy örökre vesztesek legyünk.

Emlékezzünk a XX. század legnagyobb magyar katolikus főpapjának papi jelmondatára, melyben saját sorsát is előre láthatta: „De victus vincit” – azaz legyőzve győz. Példáját követve legyőzetésünk ellenére győzhetünk mi is. Ezzel a kitartással, állhatatossággal a nemzet értékeihez való hűséggel legyőzve is győzhetünk.

Nem kell hozzá más, mint hogy igazságban éljük életünket, s az igazságot keresve tekintsünk múltunkra, jelenünkre és a jövőnkre is.

Ezt kívánom mindannyiunknak!